

ה' (**שנת ד'**, לעיל יב, ‏[שיריוני לו,] ‏3) ‏[פסחיס טו,] ‏4) ‏[לעיל 15: קול: לקמן קיג, פסחיס טו,] ‏5) ‏[בס"ה: הקנעם, ונשי חוס' לעיל יד, ד"ה ונסין חוס' מנחות כה, ד"ה דס חוס' פסחיס עד, ד"ה הלא מוליחא],

—

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה קשות וכו' **אכל סבין כלי' ואות לי' מנחק:** (ב) חוס' ד"ה אכל וכו' **צירק שפלט:** (ג) ד"ה תרי וכו' **בקיץ בדבר ומותר:**

—

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) חוס' ד"ה (נעמוד הקודם) הלכתא וכו' ומיהו פ"כ י"ב ע"י מהר"ם לנולין ובשר"ם עמדת הגרשוני ס"י קט"ו ודויק:

—

מוסף רש"י

לכי חיבול עלה כורא דמלחא. צנדיחסתא אסדי ליה, כשמוד לי כור של מלח חומר לך טעמו של דבר (שבת ד, וכו"ז עובדין לו, ודער יב), לישא אחרינא לנשתאכל עליה טור של מלח לא מולג להאומס 12 לוי (שבת 88), דכמכא, כותא ואלת ביה נסוידי דלנלא (פסחים 10), מליה הרי הוא כרותא, רחא לעיל 15 ב.

—

רבינו גרשום

אבל קישות גריר ליה לפסקיה, כלומר גורד קישות במקום חתך ואח"כ מותר לאוכלה בכחות: קולטי דליפתא שרי, כלומר סבין שחתך בה בשר ופסק בה קולטא דליפתא שרי למיכלא כל בכחות דאין בה חורפא כל כך ולא בלע אבל דסבין לא דבלע: ואי פתח ביה דליפתא כו, כלומר סבין שחתך בה בשר וקודם שנחתך סלקא חתך בו דליפתא דמה שחיה בו טעם בשר בסבין העביר הליפתא אחרי כן שרי למיפסקיה סלקא ומיכליה בכוחות: מהו לאגוזי כדא דמלחא, כלומר מליחא שמוחלין בו בשר מהו לאגוזי גבי כדא דכמכא, כלומר כמכא עשוי הוא מחלב ומיבעיא ליה מי חיישינן אי מניחו גבי כדא דכמכא דלמא נפל (טפה) [מיתין] במליחא ומולח בו בשר ובלע הבשר חלב שבמלח: דחלא מאי, כלומר חלא שחולטין בו בשר: האי אית ליה איסורא בעיניה, כלומר במלח [איתא] איסורא לאיסורא בעיניה דנימס בחלא: ההוא בר יונה דנפל לכדא דכמכא, חי נפל לא צלי ולא מבושל אבל מליח היה: הני מילי דאין כל אדם יכול לאוכלו מפני מלח שבו: אבל האי נאכל מחמת מלח, כלומר האי בר יונה לא היה מליח ביותר ולא בלע חי: והני מילי חי אבל צלי בעי קליפה, כלומר

קישוס. מתוקה היא ואינו נבלע בתוכה אלא השמונית קף ועומד

על מקום החתך הלכך גריר לצי פסקיה למקום חתך גורר מעט בסבין ואכיל אף בכוחא. הלכך דגיס שעלו בקערה מותר לאוכלן

בכוחא כדאמר דאין נותן טעם הדא מן הממש אלא נותן טעם הדא

דאגב חורפיה בלע *אבל קישות גריר לבי פסקיה ואכיל בקילחי דליפתא שרי ידסילקא אסירי יואי פתך בהו דליפתא שפיר דמי בעא מיניה רב דימי מרב נחמן מהו לאגוזי כדא דמלחא גבי כדא דכמכא אמר ליה האסור דחלא מאי אמר ליה ישרי ומאי שנא ^(א)לכי תיכול עלה כורא דמלחא מאי מעמא האי אותיה איסורא בעיניה והאי ליתיה איסורא בעיניה ^(ב)ההוא בר גוזלא דנפל לכדא דכמכא שרייה רב חיינא בריה דרבא מפשרוניא אמר רבא מאן חכים למישרי כי האי גוונא אי לאו רב חיינא בריה דרבא מפשרוניא קסבר ^(ג)כי אמר שמואל מליה הרי הוא כרותא הני מילי היכא דאינו נאכל מחמת מלחו אבל האי כותחא הרי נאכל מחמת מלחו והני מילי ^(ד)חי אבל צלי בעי קליפה יואי אית ביה פילי כוליה אסור יואי מתבל בתבלין כוליה אסור אמר רב נחמן אמר שמואל כבר שחתך עליה בשר אסור לאכלה והני מילי דאסמיק והני מילי דאבריה והני מילי דאסמכיה אבל קלישתא לית לן בה שמואל שדי ליה לכלביה רב הונא יהיב ליה לשמעיה מה נפשך אי שרי לכולי עלמא שרי אי אסור לכולי עלמא אסור שאני רב הונא דאנינא דעתיה רבא יאכיל ליה וקרי ליה חמר בשר אמר רב נחמן אמר שמואל יאין מניחין כלי תחת בשר עד שיכילה כל מראה אדמומית שבו מנא ידעינן מר זוטרא משמיה דרב פפא אמר משתעלה תימרתה מתקיף לה רב אשי ודלמא תתאה מנא עילאה לא מנא אלא אמר רב אשי לית ליה תקנתא אלא מושדא ביה תרתיה גללי מלחא ומשפייה

לכותא היה כמא לבלוע ובלע: **שחק עליה נשר**, כשהוא חותך מן הנלי: **אסור לאכלה**, מפני שהדס יוצא ונבלע בו: **וה"מ דאסמיק**, שהיה הנשר אדום שנקטרד"א: **והני מילי דאצריה**, שנקצ הדס הככר כלומר עבר מזדו לזדו עד שנראה משני נדדין: **הני גרסינן והני מילי דאסמכיה**, שהיה אותו מוהל היוצא הוא הבשר עצה אצל ללול לאו דס הוא: **שדי ליה לנציה**, לההוא ככר: **מה נפשך**, לדיוה לא צעי למיכליה ולשמעיה ספי ליה איסורא: **דאנינא דעסיה**, האי דלא אכיל ליה משום דאיסטינס הוה ולאו משום איסורא: **חמר נשר**, יין הנשר: **אין מניחין כלי**, צי דוגי לעיל (דף ק"א): **עד שיעלה**, שהיה כל דמו כבר נפלט ממנו: **משעעלה תימראו**, שהנשר מעלה עשן, לישנא אחרינא שיהו הגחלים מעלין עשן שכל זמן שהדס שותת עליהן איין אלא כבין והולכים אצל כשהשומן נוטף הן מעלין עשן, לשון מורי: **ודילמא ספאה מעא**, זך התחמוץ של זך גחלים נללה והעלין לא נללה: **תרי גללי דמלחא**, צין על הנשר וצין בתוך הכלי והדס נגרר אצל המלח לשוליים: ומשפייה

לאורחא אצל לציחא לא משוי איניש מיכליה עץ ובקונטרס נמי פירש אינו נאכל מרוב מלח שבו עד ששורוה ומדיוח במים כעין נשר שמוחלים להנעיו וקשאי לר"ת דאטו הנהו אטמהתא דאימליחו צגידא דנשיא צי ריש גלותא צפרק גיד הנשה (לעיל דף 15:) דמייית עלה מליח הרי הוא כרותא וכי נמלחו לאורחא וכן (לעיל דף ק"א) קערה שנמלח בה נשר אסור לאכול בה רוחא וההיא פיינכא דהוה צי רבי אמי וכן רב מרי דאימלח ליה נשר שחוטה צהדי טרפה צסמון אטו כל הני הוו לאורחא או להנעיו כפי' הקונטרס ואור"ת דכל מליחות שאנו עושין לקדרה חשיצי אין נאכלין מחמת מלחן מדפירש בהלכות גדולות דשיעור מליחה כלייה משום דמליח הרי הוא כרותא דלגי וכן משמע דקומץ רבה (מנחות דף כ"א), דקאמר טעמא דמעטיה קרא הא לאו הכי [וה"א] דס לינעי דלאו הא נפק ליה ממורת דס דאמר רב יהודה דס שמלחו אינו עובר עליו אלמא מליחת קדשים הוי אין נאכל מחמת מלחו מדפטר דס שמלחו כמו דס שצטלו דאמרין התם דאין עובר עליו וקאמר התם רבה על מליחת קדשים וכן לקדרה אלמא למליחת קדרות נריך שלא יהו נאכלים מחמת מלחין): **תר"י גללי דמלחא ומשפייה**, שהדס נגרר אצל המלח צשולים ואפילו למ"ד (לעיל דף ק"א) אפשר לקוטטו אסור יש להמיר כאן ולא דאמרין מיד כשנוטף השומן מן הנשר נאכר מחמת דס המעורב בו ושז לא יועיל לו תרי גללי דמלחא דכיון שהדס נפרש ממנו לגמרי אין נשאר בו טעם ואפילו משהו דכך היו צקיין צדצר ^(א) המותר ולא דמי לאפשר לקוטטו דלעיל דהתם אין האיסור יוצא לגמרי אלא שמתצטל ועכשיו אין להמיר על ידי תרי גללי דמלחא לפי מה שפירש בהלכות גדולות דדוקא נקט תרי גללי אצל הרבה מלח פוסק כח הדס ואין אנו צקיין צדצר שלא להרבות ושלא למעט:

כל הבשר פרק שמיני חולין

קיב.

והא דאמרין פרק כל שעה (פסחים דף ל:) אין טשין התנור צחליה ואס טש כל הפת אסורה עד שיוסק התנור ולא סגי בקנות אין ראייה משם דנתצטל אסור מדלח חשיב ליה בקנות נותן טעם בר נותן טעם דאומר ר"ת דאי אפשר לתנור להתקנה יפה כשנדבק בו

השמונית והוי צעין עד שיוסק ויש לדקדק דאפילו נתצטלו שרי כדאמרין פרק דס חטאת (וצחים דף 15), דכל יוס ויוס נעשה גיעול לחצירו ומותר לצטל שלמים האידנא צקדרה שצטל בה שלמים אתמול דלא אמריין דקא ממעט צאכילת שלמים דהאידנא משום דטעם שני הוא ונתצטל קודם שיצא לידי איסור ואין לומר דשאני התם דהוי טעם שלישי לפי שיש מים צקדרה מטעם זה יהיו נמי הציצים מותרים שנתצטלו במים צקדרה ועוד דגצי שפור ואסכלה מיייתי צסוף מסכ' ע"ז (דף טו), ההיא דכל יוס ויוס נעשה גיעול לחצירו א| ומיהו ע"כ אין ראייה משם דהא אפילו צטל בה חטאת שרי לצטל צאותה קדרה שלמים צסוף מסכת ע"ז (שם) והרי ממעט צאכילתה דמתסרי לזרים ולנשים ולעצדים דאין נאכלת אלא לזכרי כהונה וגם מפסלי ציוצא דהוי טעם שני צאיסור ועל כרחיך התם הוי טעמא משום דמין צמינו מדאורייתא צטל צרוב וצכלי מקדש אוקמוה אדאורייתא וקערות שמשתמשין בהן נשר שהודחו במחבת של חלב צכלי ראשון ושניהם צני יומן יש לאסור אפילו אס נאמר לאו דוקא עלו אלא אפילו נתצטלו אס השמוניות שדון על הקערות דהוי כסבין שלא נתקנה דאסר צקונטרס לנשון אחר ואפילו אין שמונית צעין אסור דהקערות נוגעות במחבת ונפלט טעם מזה לזה והוי טעם שני צאיסור ועוד דלא דמי כלל לדגיס שעלו בקערה דהא כשהטעם שני של נשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים וחוזרין ואוסרין הקערות והמחבת ואס האחד אינו צן יומא אז אותו שהוא צן יומו מותר: **אגב חורפיה בלע**, יש ליזהר שלא לחתוך שומין כרשינן וצללים צסבין חולצת משום דחריפי טוצא והיכא דחתך ונתנן צקדרה מלאה מים רוחתה מותר בששים לצטל טעם הנלווע צירק ^(א) ונפלט מן הסבין אצל חתכו צסבין של עוצד כוכבים נעשה הירק כולו נצלה ונריך ששים לצטל הירק ונריך עיון אס הסבין מקוהם ואין צן יומא אי חורפא דידהו מחליל לשצח דאמר גצי חלתית פרק אין מעמידין (ע"ז דף 17),

בהו לאגוזי כדא דמלחא **בהדי כדא דכמכא** **א"ר אסור**, אין לאסור מטעם זה להניח בתבה אחת כד של נשר אצל כד של חלב דהתם מזהר יפה שלא יפול מזה על זה אצל הכא לא מסקי אדעתיהו ליזהר שלא יפול מן הכוחת צמלח ולא ידע וימלח ממנו נשר וכן דחלא כי דרך לתת חומץ נתצטיל וחישינן שמא יפול מן הכוחת לתוכו ויחזור ויתן לתוך התצטיל: **דנ"י מיאי דאינו נאבא** מחמת מלחו, הר"ר יעקב ישראל המיר פעם אחת גיגית מלאה נשר שנמלחה יפה עם חמיכת נצלה ואמר דלא חשיב אינו נאכל מחמת מלחו אא"כ נמלח כעין עוצד כדאמר פרק כלל גדול (שג דף ע"ה): האי מאן דמלח צישרא צצבת חייב משום מעצד ומוקי לה דצעי

לאורחא אצל לציחא לא משוי איניש מיכליה עץ ובקונטרס נמי פירש אינו נאכל מרוב מלח שבו עד ששורוה ומדיוח במים כעין נשר שמוחלים להנעיו וקשאי לר"ת דאטו הנהו אטמהתא דאימליחו צגידא דנשיא צי ריש גלותא צפרק גיד הנשה (לעיל דף 15:) דמייית עלה מליח הרי הוא כרותא וכי נמלחו לאורחא וכן (לעיל דף ק"א) קערה שנמלח בה נשר אסור לאכול בה רוחא וההיא פיינכא דהוה צי רבי אמי וכן רב מרי דאימלח ליה נשר שחוטה צהדי טרפה צסמון אטו כל הני הוו לאורחא או להנעיו כפי' הקונטרס ואור"ת דכל מליחות שאנו עושין לקדרה חשיצי אין נאכלין מחמת מלחן מדפירש בהלכות גדולות דשיעור מליחה כלייה משום דמליח הרי הוא כרותא דלגי וכן משמע דקומץ רבה (מנחות דף כ"א), דקאמר טעמא דמעטיה קרא הא לאו הכי [וה"א] דס לינעי דלאו הא נפק ליה ממורת דס דאמר רב יהודה דס שמלחו אינו עובר עליו אלמא מליחת קדשים הוי אין נאכל מחמת מלחו מדפטר דס שמלחו כמו דס שצטלו דאמרין התם דאין עובר עליו וקאמר התם רבה על מליחת קדשים וכן לקדרה אלמא למליחת קדרות נריך שלא יהו נאכלים מחמת מלחין): **תר"י גללי דמלחא ומשפייה**, שהדס נגרר אצל המלח צשולים ואפילו למ"ד (לעיל דף ק"א) אפשר לקוטטו אסור יש להמיר כאן ולא דאמרין מיד כשנוטף השומן מן הנשר נאכר מחמת דס המעורב בו ושז לא יועיל לו תרי גללי דמלחא דכיון שהדס נפרש ממנו לגמרי אין נשאר בו טעם ואפילו משהו דכך היו צקיין צדצר ^(א) המותר ולא דמי לאפשר לקוטטו דלעיל דהתם אין האיסור יוצא לגמרי אלא שמתצטל ועכשיו אין להמיר על ידי תרי גללי דמלחא לפי מה שפירש בהלכות גדולות דדוקא נקט תרי גללי אצל הרבה מלח פוסק כח הדס ואין אנו צקיין צדצר שלא להרבות ושלא למעט:

עין משפט ור מוצה

פ א ב מיי פ"ט מה'ל מאלכות אסורות ה'ל כד טוש"ע י"ד ס' 15 סעיף ה:

פ ד ג (מיי שס) ע"ש צ"מ טוש"ע שס סעיף א:

פ ה ד (מיי שס) ע"ש צ"מ טוש"ע שס סעיף א:

פ ו ה ו מיי שס ה'ל כה וע"ש בהשגות וצ"מ סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד ס' 15 סעיף ה:

פ ז ז מיי שס ה'ל יח וע"ש בהשגות וצ"מ סמג טוש"ע י"ד ס' 15 סעיף ה:

פ ח ט י מיי שס ה'ל יט טור ש"ע שס סעיף ז:

פ ט כ מיי פ"ו שס ה'ל טז סמג לאוין קל טוש"ע י"ד ס' ע' סעיף ה:

צ ל מיי שס ה'ל טו טוש"ע שס סעיף ו:

—

צעו רש"י

שנקטרד"א

[שנקטירד"ד]-רויז.דס.

—

רבינו גרשום (המשיך)

דמחמת צליה בלע: ואי מחלב בתבלי כוליה אסור, כלומר דמחמת תבלין בולע: הני מילי דאסמיק, כלומר דאסמיק הבשר מחיים שהכו בהבמה באורו מקום ונצרו הדם: והני מילי דאבריה, כלומר שדון נקבה להלחם: והני מילי קלישתא אבל סמיכתא לא, כלומר אם הלחם קלוש ודאי הלך הדם בכל הלחם ופשט איסורו בכל אבל סמיכתא ^(א) שעבר הלחם קולפו למעלה והשאר מותר: שמואל שדי לוח לאכלבא, כלומר הכבר שחתך עליה צלייתו: משיעלה תמורתו, כלומר משיחתהילו תפתמן , ליככות תחתיו מפני שמו: דלמא תתאה מיטוי, כלומר שדון תחתיה כלי צרוב וכלה אדמומית שבו אבל עליונה חתיכה שאינה קרובה לאור כל כך אימא עדיין לא כלה אדמומית שבו: אלא אמר רב אשי לית ליה תקנתא, כלומר אין בו תקנה לשומן שמבקלין תחת השפור עד שירוק בו בכלי מעט מלח שישבך הדם שבו למטה מן השומן: ובתר הכי שפי ליה, כלומר אחר שיהיה הדם למטה מן השומן יירקנו מכלי אל כלי השומן וישאר הדם בכלי ומה שיריק מכלי אל כלי הוא מותר דדאי אין בו דם:

(א) נראה דצ"ל נחלי לא עבר בכל הלחם וקולפו וכו'.